



# ENDAVANT !

BUTLLETI INTERN DE L'ASSOCIACIO CATALANA DE LA DONA

any I    número I

juliol - agost 1978



MARIA  
BERNAT

## LA NECESSITAT D'UNA LLEI DE DIVORCI

entrevistes: ANNA MERCADE (ACD)  
HERIBERT BARRERA (ERC)

esdeveniments: LA DEFINICIO - EXCURSIO A L'ESCALA  
ATEMPTAT A LA DELEGACIO DE LLEIDA

feminisme: MADRES SOLTERAS  
LLIBRE RECOMENAT

Política: SOBRE LA CONSTITUCIO

# MARIA BERNAT

La delegació de l'ACD de Tarragona, du a terme des de fa uns mesos una lluita important per defensar els drets de Maria Bernat. Drets trepitjats per unes lleis injustes i uns tribunals eclesiàstics retrògrads.

Maria Bernat és una dona pagesa de Selva del Camp, poble de la província de Tarragona, d'uns tres mil habitants. Té 33 anys. Es casà als 28 anys amb un home homosexual. Degut al desconeixement i a la manca d'informació general sobre sexualitat que patim, i molt més en el poble i barris, aquesta companya no sabia com era el seu marit. I per altra banda, aquest, li va amagar la seva homosexualitat. Als tres mesos de casada, sense haver mantingut encara cap relació sexual entre ells, Maria va començar a sospitar i es va dirigir als sogres a plantejar el problema. Aquests, principalment la sogra la tranquil·litzaven i li asseguraven que durien el seu fill a visitar al metge, però, en canvi, per por a "l'escandol" i per salvar "l'honor del fill i el seu", li varen aconsellar que li fes un fill a Maria i d'aquesta manera no hi hauria sospites d'homosexualitat de cara als veïns i Maria es conformaria.

Maria va tenir un fill, però des dels quatre mesos d'embaràs, no va tornar a tenir relacions sexuals amb el seu marit. En vista d'això i de la relació evident del seu marit amb un amic, les relacions matrimonials es varen espatllar totalment. El marit la despreciava, les baralles ja eren constants i el nen (físicament dèbil) era protagonista passiu d'aquestes escenes, quedant enormement desequilibrat psicològicament. Dues vegades, el marit, els va treure tots dos de casa.

Davant d'aquesta situació, Maria inicià els tràmits de separació i va marxar amb el seu fill a viure amb els pares a Selva del Camp.

Després de dos anys de tràmits pels tribunals eclesiàstics, amb el desemborsament econòmic d'unes 150.000 pessetes, tot i que el seu marit ha-

via reconegut davant els advocats la seva homosexualitat, aquests i el tribunal eclesiàstic, per salvar el "nom i honor del marit", no varen alegar aquesta causa com a motiu de separació sinó, els mals tractes i la mala avinència de la vida conjugal. Amb aquestes proves i causes, la sentència va ser desfavorable per Maria, obligant-la a tornar amb el marit.

Davant d'aquesta situació injusta Maria desesperada, es negà a tornar-hi i acudí a l'ACD per demanar ajuda pel seu cas. Des de llavors la delegació de Tarragona, amb un nou advocat, ha iniciat una nova acció legal, demanant l'anul·lació del matrimoni, i la necessitat de l'existència ja d'una llei de divorci, com la que defensem nosaltres. Únic mitjà de solventar, sense traumes per a ningú, casos tan tristos i corrents com el d'aquesta dona.

La nostra delegació de Tarragona, ha ajudat a Maria Bernat en les gestions per evitar les visites del marit al fill, doncs aquest es ressent greument cada vegada que veu el seu pare. Ha recollit milers de signatures, ha dut una campanya pública de difusió i denúncia del cas a la premsa, radio i televisió. S'estan recollint dades mèdiques sobre el nen i Maria, perquè siguin proves evidents de la seva situació, i s'han fet mitjans per explicar la situació de Maria Bernat i de totes les dones davant la llei.

Ha de quedar clar que el que es denuncia no és el caràcter homosexual del marit, sinó l'engany que va fer a Maria al casar-se, sense informar-la, i la moralitat i caràcter retrògrad dels jutges i les lleis que, per salvar el "nom del marit", permeten que una dona i el seu fill visquin amb una continua angoixa.

Recolzem el treball de la delegació de Tarragona, i la valentia de Maria Bernat, i les animem entre totes a no parar fins a aconseguir el que totes desitgem, la desaparició de totes les lleis discriminatories.

# ENTREVISTES \*

## RADIOGRAFIA DE LA DIRECTIVA

### NOM

- Anna Mercadé Ferrando.

### EDAT

- 28 anys.

### ESTAT CIVIL

- Casada.

### FILLS

- Cap.

### QUE T'HAGUES AGRADAT SER ?

- No he tingut mai cap preferència.

### ESTUDIS REALITZATS

- Pedagogia.

### PROFESSIO

- Ensenyant.

### UN LLIBRE

- "Mi vida" d'Isadora Duncan.

### UN MUSIC

- Albignoni.

### UNA PEL.LICULA

- "Une chante l'autre non".

### UN ESPORT

- La natació.

### UN POLITIC

- Letamendia.

### UNA FEMINISTA

- Simone de Beauvoir.

### UN PAIS

- Anglaterra.

### UNA CIUTAT

- Londres.

### UN JOVI

- Passejar.

### UN MOMENT FELIÇ DE LA TEVA VIDA

- Les Jornades Catalanes de la Dona.

### UN MOMENT TRIST DE LA TEVA VIDA

- L'afusellament del TXIKI.

### QUAN VAS COMENÇAR A SENTIR-TE FEMINISTA ?

- Des de jove dins la propia vida familiar.

### PERQUE TI VAS FER ?

- Perquè no crec en l'alliberament individual de la dona.



### COM ET DEFINIRIES A NIVELL DE CARACTER ?

- Fort, constant, rebel.

### ACTUALMENT QUE ES LO QUE MES ET PREOCUPA ?

- La unitat del moviment feminista a Catalunya.

### QUE OPINES DELS HOMES ?

- Son tots masclistes però, crec que com les dones, son indispensables per a la societat.

### QUE OPINES DE LES DONES ?

- Crec que estan molt sotmeses: no son persones lliures. I la societat no les considera, ni com a persones, ni com a lliures.

## UN MOMENT AMB HERIBERT BARRERA

Hem cregut convenient publicar l'entrevista al Secretari General d'Esquerra Republicana de Catalunya, Sr. Heribert Barrera, feta al darrer mes de febrer, el dia de l'inauguració del nou local de l'Associació.

Encara que potser es tractin qüestions ja passades del calendari, és interessant sapiguer l'opinió d'un diputat, de les primeres eleccions democràtiques, fetes al país, sobre temes com la Constitució, divorci, avortament, etc.

ACD.- - Sr. Barrera: Quina és la seva opinió respecte a la nostra alternativa a la Generalitat, concretament el Consell Nacional de la Dona ?

HB. - Em sembla molt bé la vostra crida, crec que realment la dona té encara uns problemes específics, es normal que hi hagi un organisme que s'en pugui fer ressó.

ACD.- Quines mides pren el seu partit respecte a la problemàtica de la dona ?

HB. - En aquest moment precis no ens hem plantejat res de nou perquè estem donant suport a les vostres reivindicacions i ens sembla que aixó és suficient per definir la nostra posició.

ACD.- Que opina sobre el projecte de divorci ?

HB. - Nosaltres som partidaris d'una llei de divorci liberal, és a dir, creiem que ha de ser possible amb el lliure consentiment dels dos interessats, i no perquè hi hagi culpabilitat per una de les parts.

Tenim presentada una esmena en el projecte de llei de divorci que recull aquest punt que em sembla fonamental.

ACD.- Sr. Barrera, què passa a les Corts, amb aquest punt tan important i tan tabú com és l'avortament ?

HB. - L'avort és una qüestió personal i per tant no ha de ser prohibit sinó simplement hi ha d'haver una reglamentació.



Al congrés ens hem esforçat perquè la Constitució no la fes impossible doncs amb les Corts actuals, una esmena a favor, hauria tingut una majoria per denegar-la.

ACD.- Com veu el feminisme i concretament l'Associació Catalana de la Dona ?

HB. - Hi han encara molts problemes que justifiquen l'existència del moviment feminista i de l'Associació Catalana de la Dona. L'objectiu hauria de ser de ferlos desaparèixer de tal forma, que ja no tingués sentit una associació d'aquest tipus; desgraciadament encara tindrà vigència durant molts anys. Cal modificar aquesta herència de tants segles que ha fet que les dones se les especialitzessin en unes tasques determinades, cosa que ja no està justificada en la vida moderna.

ACD.- Per acabar, Sr. Barrera té alguna cosa més per a dir-nos ?

HB. - Jo només voldria recordar que soc diputat per Barcelona en una coalició electoral de la que formava part l'Associació Catalana de la Dona i que sempre, des del primer moment, he considerat que el meu deure més estricte era fer honor als compromisos contrets en aquella campanya. Jo, encara que, potser, no sé si us plau, em considero el vostre diputat.

ACD.- Jo crec que ho és, pero, a més a més, és un apreci personal que sentim per Heribert Barrera.

## LA DEFINICIÓ

El passat 10 de juny, a les vuit del vespre, a l'Aula Cultural Sant Jordi de l'Hospitalet, es va representar una obra de teatre titulada "La definició", on varen assistir una cinquantena de persones. Tingué una gran acollida i gràcies a l'esforç de les nostres companyes de l'Hospitalet se li va poder donar un enfocament feminista, i diem esforç, perquè des d'un principi les vocalies es negaven a realitzar-la si es feia amb aquest caire.

"La definició" es basa en una obra del dramaturg cubà Carlos Torres Pita, per la que obtingué el premi "Casa de las Americas".

El quadre d'actors era compost per veïns, membres de les vocalies del barri i militants del PSUC i realitzada amb la col·laboració del grup de cinema "La Florida".

La representació, per qui no l'hagi vist, tracta d'un matrimoni de l'alta burgesia que es veu obligat a canviar de vida, conseqüència del període de transformació que promou la revolució cubana. La dona desperta de la letargia que li ha produït la seva classe i el sistema polític anterior, per adonar-se de la realitat de la vida i definir-se com a feminista.

Gràcies a l'èxit i repercussió que aquesta obra ha obtingut i, creient que pot ser un punt important en quant a la concienciació per part de les dones del seu veritable problema, la delegació de l'Hospitalet ha cregut oportú, més endavant, de fer altres representacions d'aquest tipus en locals més amplis.

Desde la Central, ratifiquem la seva opinió, ja que creiem que és una forma més per poder arribar a la gent del carrer.

## ATEMPTAT A LLEIDA



A principis del mes de juny, la nostra delegació de Lleida, va ésser assaltada per algun grup de gamberros incontrolats. Varen deixar el local arrasat, brutes les parets amb creus gamades i pintades pornogràfiques, així com també varen robar diners i fitxers, fet que considerem gravíssim.

Si tenim en compte el text de les pintades i les sigles amb que han empastifat les parets, hem de deduir que es tracta de membres d'extrema dreta, és a dir, els coneguts de sempre que actuen amb plena i total impunitat.

Creiem que és imprescindible, doncs, una contundent acció de les autoritats, afi de què s'acabin aquestes agressions incívils, fins ara totalment ignorades.

Es feu un comunicat de premsa que signaren: ACD, CF, PSC, PSUC, MCC, LCR, PTC, ORT, CCOO, SU, JCR, LJC, OCE "BR", ERC.

## EXCURSIO A L'ESCALA

L'Associació Catalana de la Dona ha estat la primera organització feminista legalitzada a Catalunya, i ha adoptat el patronímic de Caterina Albert (Victor Català) com a homenatge a una dona que es vaveure obligada a adoptar un pseudònim masculí, per poder veure publicada la seva obra.

A fi de retre homenatge a tan insigne escriptora, el passat dia onze, l'Associació varem organitzar una visita a l'Escala, vila natal de Caterina Albert.

En el transcurs d'aquesta estada ( a la que varem acudir més de 150 socias ) el batlle de l'Escala va fer un parlament agraint la visita i fent vots perquè la igualtat de la dona amb l'home siguin aviat reconeguts a la nova Constitució.

Així també, el Sr. Lluís Albert, familiar de l'escriptora, dedicà unes paraules a la memòria de la seva avantpassada, i seguidament ens acompanyà, a totes, al Museu, que es troba en període de muntatge, en el que es recull moltes de les obres manuscrites de l'escriptora, cartes personals, documents etc... de gran interès per als estudiosos de la vida de Caterina Albert, i en el que figuraran també moltes de les obres pictòriques i escultòriques de tan polifacètica artista.

Es va projectar també una pel·lícula rodada en el centenari del seu naixement, que recull entrevistes i parlaments, de gran interès històric i humà

Després d'un dinar a l'aire lliure a Ampúries, entre pins o bé a la sorra de la platja, les més valentes varen prendre el primer bany de mar de la temporada.

A mitja tarda els autocars ens varen tornar a Barcelona.

En resum, una diada dedicada a la memòria d'una dona exemplar, Caterina Albert, amb un simpàtic acomiat.





# CALENDARI DE LES PROPERES ACTIVITATS\*

## setembre

Dil.	Dm.	Dm.	Dj.	Dv.	Ds.	Dm.
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

## octubre

Dil.	Dm.	Dm.	Dj.	Dv.	Ds.	Dm.
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

## consulta jurídica

Os comunicamos que a partir del mes de Julio, la consulta Jurídica se rá todos los jueves de 7 a 9 de la tarde, y como veníais haciendo, podeis pedir hora por teléfono 317.9101 o personalmente en la Asociación, todas las tardes de lunes a viernes de 5 a 9 de la tarde.

## planning familiar

Cuando llegue a vuestras manos este Boletín, estará ya abierta la consulta de Planning Familiar: Visitas de ginecología y sexualidad, a cargo de las ginecólogas, Lluísa Queralt y Guadalupe Peñalva.

Funcionará todos los martes de 6 a 8 de la tarde y para pedir consulta podeis hacerlo por teléfono 317.91.01 o personalmente en la Asociación.

## general

Queremos también comunicaros, que en el mes de Agosto, cerraremos el local central de Pelayo 50. Pero a primeros de Septiembre, volveremos a encontrar nos, y empezaremos con nuevos bríos - nuestra importante y vital tarea de trabajar para que las mujeres consigamos todos nuestros derechos.

## junta directiva

ALGO MUY IMPORTANTE ! La Junta Directiva acordó realizar en Septiembre, - los días 22, 23 y 24, en el Palacio de Congresos, un ciclo de CINE FEMINISTA, con mesas redondas y coloquio en cada sesión. Para empezar el trabajo de organización del ciclo, se ha creado una comisión especial. Ya os iremos informando de las películas, - personajes invitados, etc.

## feminismo

La Comisión de Feminismo, va a dedicar el verano a estudiar y profundizar en una serie de temas, para en Septiembre comenzar un ciclo de charlas para todas las socias.

## prensa y propaganda

Prensa y Propaganda, vá a dedicar todos sus esfuerzos en sacar mensualmente el boletín, cuyo primer número es éste que os presentamos hoy.

## delegaciones

Por otra parte, las delegaciones siguen con su actividad constante cara a las mujeres de sus barrios y comarcas, realizando charlas, excursiones, tenderetes, etc...

## joves feministes

Les Joves Feministes, están colaborando en la preparación de las I Jornadas de la mujer joven, y piensan realizar en Octubre una campaña de promoción y expansión de las "Joves".



## ¿QUE PASA CON LAS MADRES SOLTERAS?



La comisión de Feminismo realizó una charla que tuvo lugar el día 5 de Julio, a las 7'30, en el local de la Asociación, Pelayo, 50 y que trató el tema de las madres solteras.

Las madres solteras no son un problema aparte de la marginación de la mujer, sino que es una manifestación más de esta.

El boletín de la Asociación, nos ha pedido que hiciésemos un artículo sobre el tema, pero hemos considerado mucho más interesante hacer una entrevista a una madre soltera y que ella misma nos contara su experiencia.

Ella tiene 26 años i una niña de 3 no ha querido dar su nombre pero esto no importa, lo más importante es lo que tiene que decirnos.

- C.F. - Tu nombre?  
M.S. - eso da igual, pon " una madre soltera ".
- C.F. - Qué edad tienes ?  
M.S. - 26 años.
- C.F. - y tu hijo ?  
M.S. - tengo una niña de tres años.
- C.F. - Donde vives ?  
M.S. - En un piso que he alquilado con una amiga.
- C.F. - Trabajas ?  
M.S. - Si, cuando quedé en estado trabajaba en una fábrica y luego me han guardado el puesto de trabajo, se han portado bien pues lo normal es que te pongan de patitas en la calle.
- C.F. - Y tu hija, ¿Donde la dejas ?  
M.S. - Al principio la dejaba con mis padres pero ahora va a la guarderia.
- C.F. - ¿ Como reaccionaron tus padres cuando se enteraron que estabas embarazada ?  
M.S. - En un primer momento no quisieron saber nada de mi y me echaron de casa, luego empezaron a quedarse con la niña para que yo pudiera ir a trabajar y salir de la institución donde estuve.





C.F. - Cuando tus padres te echaron de casa, ¿ Que hiciste ?

M.S. - Primero fui a vivir con esta amiga de la que te he hablado y cuando en el trabajo me dieron el tiempo de baja, me fui a una institución y allí tuve a mi hija.

C.F. - Como te trataron en esta institución ?

M.S. - Mira, allí las monjas lo que tratan de hacer es volverte al buen camino y además no dejan de tentarte para que firmes el documento, para dejar, para la adopción, a tu hijo, te dicen que tu sola no podrás tirarlo adelante, que él no tiene la culpa de lo que tu eres y que estará mejor con una familia que le pueda dar todo lo que tu no puedes darle. No dejan de presionarte aún cuando el niño ha nacido. No sé si te haces a la idea de lo difícil que resulta salir de esa tentación, todo se te viene encima, te sientes rechazada tanto de la familia como de la sociedad y además tienes miedo a tu nueva situación.

Hay muchas que bajo esas presiones firman y dejan sus hijos allí.

C.F. - Y el padre de la niña ?

M.S. - El padre la conoce, pero no quiere saber nada de ella, cuando ella nació, él quiso ponerle sus apellidos pero como yo no quise, se ha desentendido de la niña.

C.F. - Porqué no quisiste ?

M.S. - Mira, si el hijo vive conmigo y yo soy la responsable de él, soy la que debe tener la patria potestad.

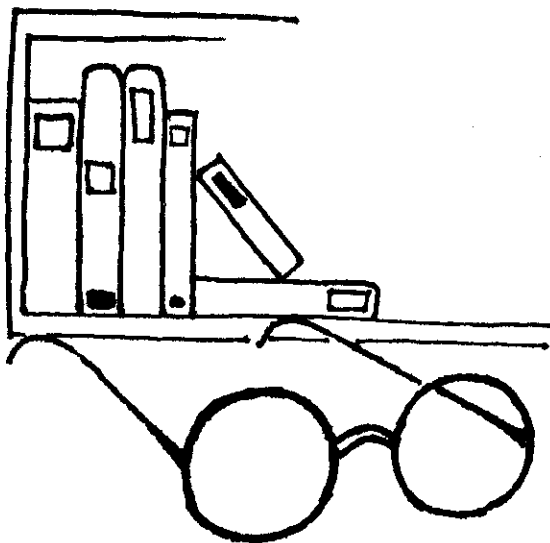
C.F. - ¿ Te has visto rechazada por la sociedad ?

M.S. - Si mucho la gente no comprende mi situación y te consideran una "fulana".

Además es curioso, al hombre que hace la criatura se le considera " un hombre " y la culpa solo se la hechan a la mujer pues dicen que es ella la que debe hacerse respetar y que si se deja, que se atenga a las consecuencias.

COMISION DE FEMINISMO

## LLIBRE RECOMENAT



### " la bolchevique enamorada "

Agraïm a " Edicions de les dones " la gran iniciativa de publicar llibres sobre la temàtica de la dona i la seva problemàtica; creiem que és un mètode interessantíssim, per a tot el moviment feminista, per a fer arribar i fer entendre a la gent les nostres reivindicacions.

La primera d'una serie de publicacions és la novel·la, escrita per Alexandra Kolontai, "La Bolchevique enamorada", publicada en castellà.

L'obra transcorre a principis del segle XX, durant la revolució russa.

Vassilissa, protagonista de la novel·la, revolucionària, bolxevic, unida sentimentalment al seu company Volova també revolucionari com ella i obligats moltes vegades a separar-se degut a la seva militància, ens dóna a conèixer les seves inquietuts com a dona, feminista i lluitadora i la contradicció amb la que es troba amb la moral establerta en aquells temps.

Es interessant de descobrir la valentia d'algunes dones que, tants anys enrera, lluitaven per la seva llibertat. Com el cas d'Alexandra Kolontai, coneguda revolucionària bolxevic, escrivint aquest llibre d'un caire veritablement feminista.

# SOBRE LA CONSTITUCIO

En aquesta nova Constitució la dona ha estat la gran perdedora, la gran marginada, la gran sacrificada en la dansa parlamentària.

Els representants socialistes i els del PSUC han retirat totes les esmenes sobre els drets de la dona per tal que, segons diuen, properés la política de consens... a canvi de no saben quins avantatges... A la nostra diputada, M<sup>a</sup> Dolores Calvet, no li han fet cas. Ara bé, si hagués hagut un acord de tot el moviment feminista per a realitzar una forta campanya al carrer i exigir-hi el que ella demanava a les Corts, ben segur que no haurien pogut ignorar la seva justa veu, que ara resta només com un ciam en el desert.

Els comunistes i socialistes van presentar sobre el matrimoni i el divorci unes propostes democràtiques molt semblants entre si que deien:

"El matrimoni es fonamentarà en la igualtat plena de drets i de deures d'ambdós cònjuges. El matrimoni podrà dissoldre's per mutu acord i a petició de qualsevol dels cònjuges amb al·legació de causa justa, de forma que s'estableixi per una llei de divorci". La Constitució democràtica de l'any 1932 donava exactament aquests drets.

Una vegada retirades aquestes propostes de socialistes i comunistes la comissió constitucional, "per mutu consens", ha aprovat el que ha volgut UCD; l'article 31-2 de la nova Constitució diu:

"El dret civil regularà les formes del matrimoni, els drets i els deures dels cònjuges, les causes de separació i dissolució i els seus efectes". El dia del debat Aliança Popular es va posar en contra d'aquest article argumentant que podia significar la possible institucionalització del divorci. Aleshores un diputat d'un partit democràtic català, en lloc de defensar el divorci com a dret democràtic, va tranquil·litzar els diputats antidivorcistes, dient que l'article 32 només deixava la porta oberta al legislador que cregui oportú regular el divorci... (AVUI 24-5-78).

Així doncs, els mascles polítics, als quals tant agrada practicar el "mutu consens", el deneguen als matrimonis com a dret constitucional.

Sembla que UCD va amenaçar els socialistes i comunistes dient-los que, si no retiraven les seves esmenes, votarien amb AP en contra de l'article 31-2 que deia "dissolució del matrimoni".

Sobre el control de natalitat, tant els socialistes com els comunistes, van presentar vots particulars demanant la planificació familiar a càrrec de la Seguretat Social. Els comunistes van incloure la interrupció de l'embaràs. Una vegada retirades aquestes esmenes, la nova Constitució ni tan sols parla de la maternitat responsable. En aquest punt també han guanyat AP i UCD.

En la qüestió de l'ensenyament no s'especifica, si l'ensenyança es donarà sense discriminació de sexe i, conjuntament amb la no implantació de l'ensenyança laica, cosa que dona força a l'Església, es pot interpretar que es continuarà discriminant la dona des de la infantesa.

A l'hora de decidir el funcionament d'aquesta institució monàrquica, han decidit que sempre és molt millor que regni un home que una dona i aquesta només podrà accedir a la corona en cas que no hi hagi cap descendent masculí. També en la qüestió de la descendència, es discrimina la dona d'una manera total, violant un dels primers principis de la nova Constitució: "la igualtat de tots els ciutadans sense discriminació de sexe".

ANNA MERCADE

( Resum de l'article "POLITICA DE CONSENS CONTRA LA DONA" aparegut a l'AVUI del dia 29 de juny de 1978 )

AQUEST BUTLLETÍ ESTÀ FINANCIAT PER:

## SERVEI LETAMENDI

SERVEI OFICIAL SEAT - CARRER VALENCIA 177  
(ENTRE ATRIBAU I MUNTANER)

AL QUAL LI AGRAIM LA SEVA COL·LABORACIÓ

**claris**  
LLIBRERIA  
DIARIS I  
REVISTES  
PAPERERIA  
VALAETANA 82  
BARCELONA 10  
TELEF: 3183089

Les responsables d'aquest Butlletí som:

NÚRIA FORNAS

LYDIA TOMAS

PILAR MOLINA

... i tota la comissió d'EXPANSIÓ I PROPAGANDA

(Si hi ha alguna socia que vulgui ajudar-nos ens trobareu cada dilluns a partir de les 7 de la tarda al local de l'ACD a Pelai 50, 3<sup>o</sup>2<sup>a</sup>)

Si heu trobat alguna errata en els textos del Butlletí son deguts a la rapidesa i a la poca pràctica en aquest camp. Esperem que tot s'anirà superant amb el temps. (Comissió d'Expansió i Propaganda)